

Forebygging og oppfølging av skolefravær

TIDLIG TVERRFAGLIG INNSATS I KRAGERØ
TIK

Innhold

Forord

Innledning

1. Hva er fravær?

Plikt til grunnskoleopplæring

Dokumentert eller udokumentert fravær

Alvorlig skolefravær

Langvarig, alvorlig skolefravær

Årsaker til langvarig alvorlig skolefravær

2. Forebygging av skolefravær

En positiv skolekultur

Positive relasjoner mellom voksne og barn

De voksnes evne til å lede klasser og grupper

Godt samarbeid mellom skole og hjem

Gode rutiner og holdninger til skolefravær

3. Rutiner for oppfølging av skolefravær

Arbeidet med skolefravær deles inn i fire faser

Fase 1 – Forbygge skolefravær

Fase 2 – Identifisering og kontakt

Fase 3 – Kartlegging, tiltak og evaluering

Fase 4 – Behov for ytterligere tiltak

4. Ressursbank

Kartleggingsamtale ved bekymringsfullt fravær

Samarbeidsavtale

Hjelp til elevsamtalen – Når fraværet vedvarer

Evaluering av samarbeidsavtale

Når skal bekymringsmelding sendes til barneverntjenesten?

Forord

I Norge har alle barn og unge mellom 6 og 16 år plikt til å gå på skolen. Elever som fullfører skolegangen sin har bedre forutsetninger for å lykkes i livet både med hensyn til ferdigheter, psykiske helse, muligheter i arbeidslivet og hvordan hverdagen takles. De aller fleste barn og ungdommer går på skolen frivillig og uten problemer. Imidlertid har vi elever som strever med å komme på skolen, og som av ulike grunner får mange fraværsdager. Dersom barn og unge uteblir fra opp læringen over lengre tid, kan det skape vansker for videre skolegang. Flere av elevene som dropper ut av videregående opplæring har hatt et gjennomgående høyt fravær allerede fra barneskolen.

Kragerø kommune skal via nærvær sikre at en forebygger frafall allerede i barneskolen, og iverksette tiltak raskt når en elev har bekymringsfullt fravær. Forskning peker på at skoler som legger vekt på betydningen av tilstedeværelse og har gode rutiner for registrering og oppfølging av fravær, ofte har lav fraværspromatikk. Når fraværet kan avdekkes tidlig, kan vi hindre at det øker og gjør situasjonen for eleven vanskeligere. Det er vårt felles ansvar å samarbeide for å finne gode løsninger slik at eleven igjen opplever motivasjon og ønske om å komme til skolen igjen og bli der. Godt forebyggende arbeid, avdekking, grundig kartlegging og rask igangsetting av tiltak forbedrer prognosen for disse elevene.

Denne planen angir retningslinjene for hvordan skolene i Kragerø skal forebygge og håndtere alvorlig skolefravær. Planen er bygget opp med en teoridel og en handlingsdel. I teoridelen beskriver vi viktigheten av et forebyggende arbeid. I handlingsdelen beskriver vi rutinene for oppfølging av fravær.

Planen er utarbeidet i et tverrfaglig samarbeid mellom Oppvekstadministrasjonen, Kragerø skole, PP-tjenesten, barneverntjenesten og Skolehelsetjenesten. Kragerø kommune har hentet inspirasjon fra flere andre kommuner i arbeidet, særlig Bærum kommune, som denne planen har tatt utgangspunkt i. Vi har også hentet inspirasjon fra Stavanger kommune, Nittedal kommune og Asker kommune.

Kragerø, mars 2023

Torill Marlene Sandberg

Kommunalsjef for oppvekst

17.08.2023

Innledning

Kragerø kommune har utviklet en modell for arbeid med Tidlig Tverrfaglig Innsats (TIK-modellen). Modellen skal være en handlingsveileder for voksne i barnehage og skole som observerer noe som setter i gang en uro eller bekymring. Det kan dreie seg om barns generelle utvikling, fagvansker, sosial funksjon, helse, trivsel eller omsorg. <https://www.kragero.kommune.no/tjenester/oppvekst-og-utdanning/tidlig-innsats/tidlig-tverrfaglig-innsats-i-kragero/>

Tidlig innsats, tidlig i livet eller tidlig i utvikling av vansker, er også vesentlig for å snu en begynnende problemutvikling når det gjelder elever som kan utvikle bekymringsfullt skolefravær. Denne planen bygger på prinsippene fra TIK-modellen og benytter de samme arenaene for samhandling mellom ulike tjenester. Føring/registrering av fravær, samt tett kontakt med hjem og elev må være prioriterte oppgaver i skolen. Det forventes at ansatte i kragerøskolene til enhver tid har oversikt over elevenes tilstedeværelse gjennom hele skoledagen.

Skolen må, sammen med foresatte og elev, vurdere behov for tverrfaglig samarbeid med skolehelsetjenesten ved helsesykepleier, PPT, lege, barneverntjenesten og andre fortløpende.

HVA ER FRAVÆR?

17.08.2023

Forebygging og oppfølging av skolefravær - Tidlig tverrfaglig
innsats i Kragerø - TIK

Dokumentert eller udokumentert fravær

Det er vanlig at elever fra tid til annen blir syke og har noe fravær fra skolen. Imidlertid bør skolen og foreldre være oppmerksomme når fraværet går utover det som er normalt. Når fraværet er uvanlig høyt (f.eks. grunnet sykdom), kan det ikke automatisk betegnes som gyldig selv om fraværet er meldt av elevens foreldre. Skolen må undersøke årsaken til fraværet for å avdekke hvorvidt årsakene til fraværet er rimelige (f.eks. ved å undersøke om det foreligger legeattest).

Et høyt fravær, uansett årsak, krever oppfølging fra skolen. Selv om årsaken er klart definert, vil mange elever trenge hjelp både faglig og sosialt. Det er også viktig å være klar over at barns helse henger nært sammen med deres psykososiale miljø, både på skolen, i familien og på fritiden. Hos elever med mye korttidsfravær, er det viktig å vurdere om det henger sammen med elevens skolesituasjon eller livssituasjonen for øvrig, selv om foreldre dokumenterer fraværet.

Plikt til grunnskoleopplæring

Utdanningsdirektoratet (2016) definerer fravær i grunnskolen slik:

*Fravær i skolen kan deles i **dokumentert fravær og udokumentert fravær.***

I grunnskolen er det **to typer dokumentert fravær**. Det første er dokumentert fravær av helsemessige grunner og det andre er permisjon innvilget av skolen.

Bakgrunnen for at det kun er disse to fraværsgrunnene som godtas i grunnskolen, er elevens plikt til å delta i opplæringen (Opplæringsloven § 2-1). Når eleven er borte av helsemessige årsaker, er melding fra foreldrene gyldig dokumentasjon. Dersom eleven skal være borte fra skolen av andre årsaker, skal foreldrene ha søkt om permisjon.

Dokumentert fravær

Sykdom, innvilget permisjon eller fravær grunnet forhold i eleven og foresatte ikke rår over.

Udokumentert fravær

Dersom elevene har fravær uten foresattes viten og samtykke vil det regnes som “ugyldig fravær”. I tillegg regnes et hvert fravær som ugyldig inntil skolen har fått beskjed av foresatte om årsaken til fraværet og skolen har definert fraværet som gyldig

Alvorlig skolefravær

Det fins flere betegnelser for alvorlig skolefravær, som ufrivillig skolefravær, skulk, skolenekting, skolefobi og skolevegring med mer. Den viktigste forskjellen er mellom de som skulker skolen fordi de ikke har lyst til å gå og de som ikke klarer å gå på skolen på grunn av vegring og angst.

Vanlige betegnelser på skolefravær har til felles at ansvaret for fraværet ofte plasseres hos eleven selv. Årsakene til et lengre skolefravær er som regel sammensatte, og ligger også utenfor eleven. Eleven skal ikke, og kan ikke, ha eneansvaret for at situasjonen endrer seg.

Med bakgrunn i dette har Kragerø kommune valgt å bruke begrepet **alvorlig skolefravær** om skolefravær som krever tiltak. Når et alvorlig skolefravær varer over tid, kalles det **langvarig, alvorlig skolefravær**.

ALVOLIG SKOLEFRAVÆR NÅR ELEVEN HAR:

- Enkelttimer med udokumentert fravær
- Høyt dokumentert fravær
- Kommet for seint til skolen gjentatte ganger
- Møtt på skolen, men går fra undervisning gjentatte ganger

Årsaker til langvarig, alvorlig skolefravær

Det kan være flere årsaker til at enkelte elever utvikler langvarig, alvorlig skolefravær. Problematikken er som regel sammensatt (Ingul, 2005). Vi vet at årsakene til langvarig, alvorlig skolefravær er både individuelle, relasjonelle og strukturelle, og ofte kan de ikke skilles tydelig fra hverandre. Når en elev ikke ønsker eller makter å være på skolen, er dette et symptom på at noe er vanskelig. Vanskene kan være på mange nivåer:

- **Individ:** nevrobiologisk sårbarhet, traumer, psykiske eller fysiske lidelser, rusproblematikk, lærevansker, osv.
- **Familie:** konflikter i familien, manglende struktur, sykdom, dysfunksjonell kommunikasjon, endringer i familiesituasjon, vold eller rusmisbruk, osv.
- **Sosialt:** utfordringer knyttet til venner/mangel på venner, mangel på tilhørighet, mobbing, osv.
- **Skole:** hyppige lærerbytter, høyt lærerfravær, manglende struktur og forutsigbarhet, dårlig klassemiljø, ikke tilpasset opplæring, osv.
- **I lokalmiljøet:** subkulturelle trender og holdninger til skole, nærmiljø med lite rom for annerledeshet, osv.
- **Samfunnsmessige og kulturelle forhold:** sterkt fokus på prestasjon, «generasjon perfekt», osv.

Tradisjonelt har vi hatt sterkt fokus på de individuelle faktorene. Ofte er barn og unges hverdag mer sammensatt, og vi må derfor utvide perspektivet når vi søker etter årsaksforklaringer. Noen ganger kan det være vanskelig å identifisere konkrete årsaker til fraværet. Ofte har problemene utviklet seg over tid. Det som en gang var utløsende faktorer, er kanskje ikke så aktuelt lenger. Det kan da være nyttig å se på hva som opprettholder og påvirker skolefravær, uavhengig av årsak.

Langvarig, alvorlig skolefravær

HVEM UTVIKLER LANGVARIG, ALVORLIG SKOLEFRAVÆR?

Alvorlig skolefravær oppstår uavhengig av etnisitet, sosioøkonomiske forhold, evnenivå og kjønn. Lærevansker utløser ikke automatisk skolefravær, men barn som er mye borte fra skolen mister ofte mye undervisning og kan få vansker med å følge de faglige kravene og progresjonen.

“Alvorlig skolefravær kan utvikle seg gradvis eller oppstå plutselig. Langvarig, alvorlig kan oppstå i hele skoleforløpet, men har høy risiko ved skolestart, ved overgangen til ungdomsskolen, ved skolebytte, eller etter lengre ferier og sykefravær. (Lysne, 1996)”

Lysne (1996) har identifisert faktorer i både individet og omgivelsene som kan bidra til, eller beskytte mot, utvikling av langvarig, alvorlig skolefravær:

Risikofaktorer	Beskyttende faktorer
Elev	
Eleven har en psykisk sårbarhet: Eleven er innadvendt Eleven har prestasjonsangst Eleven har bekymringer for andre ting enn skole Eleven har lærevansker Lav sosial kompetanse	Eleven har et positivt selvbilde: Eleven har gode sosiale relasjoner på skolen – minst én god venn Skolefaglig mestring
Familie	
Psykiske lidelser hos foresatte: Samspillsvansker i familien Endrede familiesituasjoner Manglende grensesetting Foresatte med egne negative erfaringer knyttet til skolen	God psykisk helse hos foresatte: Godt samarbeid mellom foresatte og skole Familiens støtte i sosiale nettverk Tydelig grensesetting
Skole	
Mangelfulle rutiner for registrering og håndtering av fravær: Uhensiktsmessig håndtering av og holdninger til fravær Dårlig klasse- og læringsmiljø Mobbing Lite kontinuitet i opplæringen – høyt lærerfravær Lav kompetanse om barns psykiske vansker	Gode fravær rutiner: God klasseledelse Velfungerende tilpasset opplæring God relasjon mellom lærer og elev Godt samarbeid mellom foresatte og skole God informasjonsflyt ved overganger Gode rutiner og handlingsplaner for intervensjon ved et høyt fravær Tidlig involvering av andre instanser

Kilde: Lysne (1996).

Den onde sirkelen

Den onde sirkelen

I følge Kearney og Silverman (1996) er det ofte opprettholdende og forsterkende faktorer som bidrar til elevens skolefravær.

Fraværet i seg selv er også en forsterkende faktor. Jo lenger du blir borte fra skolen, jo verre er det å komme tilbake. Når en er borte over tid, faller en utenfor den sosiale tilhørigheten i klassen og på skolen. I tillegg mister eleven mer og mer kontakt med nære venner.

Skolearbeidet blir ikke gjort, og eleven kan oppleve en rekke negative bekreftelser på egen utilstrekkelighet.

Skolefraværspromatikk (Basert på Oslo Kommune, 2009).

FOREBYGGING AV SKOLEFRAVÆR

Det fins en rekke beskyttelsesfaktorer mot alvorlig skolefravær i skolen som systemer og i relasjonene mellom menneskene som oppholder seg i skolen.

- En positiv skolekultur
- Positive relasjoner mellom voksne og barn
- De voksnes evne til å lede klasser og grupper
- Godt samarbeid mellom skole og hjem
- Gode rutiner og holdninger til skolefravær
- Handlingsplaner for intervensjon ved et høyt fravær
- Tidlig involvering av andre instanser

En positiv skolekultur

Skolens kultur påvirker elevenes trivsel på skolen og relasjonen mellom de voksne og elever. I en positiv skolekultur bryr barn og voksne seg om hverandre, samtidig som de voksne er gode rollemodeller for elevene. De har felles verdier, normer og mål, og alle på skolen føler tilhørighet til disse (Barr & Higgins-D'Alessandro, 2007). Barn og unge som går på skoler der de voksne er opptatt av å se hver enkelt, motivere og være tydelige ledere, vil i større grad trives og være mer motivert for å være på skolen.

Positive relasjoner mellom voksne og barn

Barn og unge har et grunnleggende behov for å bli sett, oppleve tilhørighet, utvikle seg og oppleve mestring. Gode relasjoner mellom voksne og barn er helt sentrale byggeklosser i arbeidet med å skape både trygghet, trivsel og læring. Tilsvarende kan følelser som er på avveie hemme læring. Med gode, proaktive strategier, kan alle voksne på skolen bidra til at elevene bygger en god selvfølelse og får motivasjon for læring. De voksne kan hjelpe elevene med å regulere følelser og gi dem trøst og hjelp, i tillegg til at de kan være en trygg havn som utgangspunkt for utforsking.

De voksnes evne til å lede klasser og grupper

Gode relasjoner er viktig, men ikke tilstrekkelig for å skape en god skolehverdag. Gode rutiner og strukturer danner en ramme som gode relasjoner kan utvikle seg innenfor. Det frigjør tid og energi til læring. De voksnes evne til å lede klasser og grupper er en like viktig bærebjelke for læring og trivsel som det relasjoner er. I sin ledelse av klassen eller gruppa, styrer den voksne den sosiale samhandlingen mellom elevene. En proaktiv lærer, som er tett på elevgruppen, har mulighet til å fange opp dynamikken i gruppen tidlig.

Skolene i Kragerø kommune jobber ut ifra Inger Bergkastes prinsipper om inkluderende læringsmiljø, "God start" med prinsipper fra Pål Roland og evidensbasert praksis. Vår egen plan for Trygt og godt skolemiljø er også et viktig fundament i forebyggingen av skolefravær/arbeidet med skolenærvær.

Godt samarbeid mellom skole og hjem

Barn og unges utvikling og læring er målet for samarbeid mellom hjem og skole. Dette gjelder både den skolefaglige læringen og den sosiale og personlige utviklingen. Barn og unges foreldre er en avgjørende ressurs i arbeidet for å skape et godt skolemiljø. Når skolen og hjemmet samarbeider og formidler de samme verdiene og de samme, positive forventningene til barn og unge, har det en positiv effekt på trivsel og læring. Foreldrene har medansvar for å skape et godt fellesskap mellom barna, men det formelle ansvaret for samarbeidet ligger hos skolen som er den profesjonelle aktøren. Det er skolens ansvar å skape gode arenaer for samarbeid og å komme hjemmet i møte med en åpen og positiv holdning. Dette gir gode muligheter for dialog og åpenhet rundt elevenes situasjon og eventuelle utfordringer.

«Barn og unge har et grunnleggende behov for å bli sett, oppleve tilhørighet, utvikle seg og oppleve mestring»

«Vi blir til i den andres blikk»

GODE RUTINER OG HOLDNINGER TIL SKOLEFRAVÆR

Opplæringsloven angir barn og unges rett og plikt til grunnskoleopplæring. Skoler som legger vekt på betydningen av tilstedeværelse og har felles holdninger og gode rutiner for registrering og oppfølging av fravær, har ofte lite skolefraværproblematikk.

Et viktig suksesskriterium er at skolen tar fravær på alvor ved å føre fravær daglig, har jevnlige gjennomganger av fraværet og tar raskt kontakt når elever er eller har vært borte. Det er avgjørende at alle på skolen har felles holdning til at tidlig innsats er viktig.

Handlingsplaner for intervensjon ved høyt fravær

Det er viktig at skolen har handlingsplaner for intervensjon ved høyt skolefravær. De to viktigste prinsippene i en handlingsplan er tidlig innsats, og at eleven raskest mulig skal tilbake på skolen. For både eleven selv, foreldrene, skolen og andre involverte, er en situasjon med alvorlig skolefravær en belastning som kan virke uoverkommelig. Det kan være utfordrende å holde på holdningen om at det beste for barnet er å raskest mulig komme seg tilbake på skolen. Samtidig vet vi at dette er den viktigste faktoren for å lykkes med å hjelpe eleven å «ta hverdagen tilbake». Dette gjelder uavhengig av om det foreligger sterke individuelle faktorer som en del av problematikken, som for eksempel angst eller depresjon.

Barnekonvensjonens artikkel 12 fastslår at barn har rett til å si meningen og bli tatt på alvor i saker som angår dem, for eksempel når deres skolesituasjon skal drøftes. Det kan være vanskelig for en elev å se konsekvensene av de valg de tar, og å se løsninger for deres egen situasjon. Derfor er det viktig med tydelige voksne som tar ansvaret for å finne de riktige tiltakene.

Tidlig involvering av andre instanser

Skolen er den aller viktigste aktøren i arbeidet med skolefravær. I mange tilfeller vil skolen likevel ha behov for bistand fra andre instanser for å få elever med alvorlig skolefravær tilbake på skolen. PP-tjenesten og skolehelsetjenesten vil være de mest aktuelle samarbeidspartnere i førstelinjen. Det bør også vurderes et samarbeid med fastlegen, spesialisthelsetjenesten og barneverntjenesten. Det er viktig at alle involverte i saken har en forståelse av at problemet eies av alle, både eleven selv, skolen, foreldrene og hjelpeapparatet. Alle parter må ta ansvar for å finne en løsning og bidrar til at eleven kommer seg tilbake på skolen.

RUTINER FOR OPPFØLGING AV FRAVÆR

Kragerø kommune har i likhet med andre kommuner valg å bruke tiltakssirkelen (Otnes, 2016) som modell og ramme for arbeidet med alvorlig skolefravær. Tiltakssirkelen inneholder ulike faktorer som påvirker elevens fravær, uavhengig av fraværets opprinnelige årsak. Skolen er den aller viktigste aktøren i arbeidet med skolefravær, og det er viktig at skolen og foreldrene starter arbeidet raskt når en elev har høyt skolefravær. I mange tilfeller vil det være viktig å få bistand fra andre instanser.

Tiltakssirkelen er en modell som kan hjelpe til med å sikre en helhetlig tilnærming til skolefraværet, og sikre at alle parter tar sin del av ansvaret. Modellen kan brukes ved alle alvorlighetsgrader av fravær. I Ressursbanken fins det en nærmere beskrivelse av hvordan tiltakssirkelen kan brukes som analyseverktøy og til å finne gode tiltak.

Arbeidet med skolefravær kan deles inn i fire faser:

- **Fase 1** Forebygging av fravær
- **Fase 2** Identifisering og kontakt
- **Fase 3** Kartlegging, tiltak og evaluering - samarbeidsavtale
- **Fase 4** Behov for ytterligere tiltak

Under er det utarbeidet en oversikt over hvordan arbeidet med fraværsoppfølging i Kragerøskolen skal foregå, hvilke tiltak som skal ettes inn og hvordan rollefordelingen skal være.

Fase	Hva	Hvem
Fase 1 Forebygging av fravær		
Fase 1	<ul style="list-style-type: none"> • Forebyggende arbeid med et godt læringsmiljø Fravær føres daglig Månedlig gjennomgang av fravær ved kontaktlærer To ganger pr semester – gjennomgang av fravær på trinn/teamtid med avdelingsleder To ganger pr semester – ledelsen gjennomgår skolens samlede fravær 	Kontaktlærer/ledelse Kontaktlærer Avdelingsleder Ledelsen
Fase 2 Identifisering og kontakt		
Fase 2	<ul style="list-style-type: none"> • Kontaktlærer oppdager raskt alvorlig skolefravær Kontaktlærer eller faglærer ringer foresatte for å sjekke om det er grunn til bekymring for fraværet Kontaktlærer har samtale med eleven om fraværet Hvis ikke bekymring, fortsett å følge opp ved nytt fravær Hvis bekymring, hent inn samtykke og meld opp sak til ressursteam 	Kontaktlærer/ Faglærer
Fase 3 Kartlegging, tiltak og evaluering - samarbeidsavtale		
Fase 3	<ul style="list-style-type: none"> • Avdelingsleder informeres og tar ansvaret for oppfølgingen Kontaktlærer innkaller elev og foreldre til et møte Kartlegging av situasjonen Tiltak utarbeides og gjennomføres Evaluering etter tre uker Er problemet løst, gå tilbake til hverdagen Er det fortsatt behov for tiltak må man vurdere å lage en ny treukersplan eller gå til fase 4 	Ledelsen Kontaktlærer Informere/drøfte i ressursteam
Fase 4 Behov for ytterligere tiltak		
Fase 4	<ul style="list-style-type: none"> • PP-tjenesten kontaktes. Henvisning til PPT dersom det er aktuelt. Andre aktuelle instanser vurderes Mer omfattende kartlegging av risiko og ressurser gjennomføres Nye tiltak ut fra kartlegging Jevnlig evaluering, også der fraværet blir langvarig 	Ledelsen Kontaktlærer Ressursteam Andre aktuelle aktører: BUP, barneverntjenesten, fastlege, los, barnekoordinator

Fase 1 - Forebygge skolefravær

Mål i fase 1: Arbeide forebyggende med skolemiljø og fraværsoppfølging

Alvorlig skolefravær kan forebygges gjennom et godt skolemiljø, skolens rutiner for fraværsføring, oppfølging av fravær og skole-hjem-samarbeid. I tillegg til rutinene som er beskrevet i «**Plan for trygt og godt skolemiljø**», skal alle skoler ha rutiner for fraværsføring som er kjent og lett tilgjengelige for skolens elever, foreldre og lærere:

FRAVÆRSOPPFØLGING

1. Føring av fravær	2. Kontakt mellom skole og hjem	3.Oppfølging på trinn	4.Drøfting av fravær på skolen
<p>Kontaktlærer er ansvarlig for at elevens fravær er oppdatert.</p> <p>Time/faglærere skal også føre fravær daglig.</p>	<p>Foreldre skal gi beskjed til skolen på elevens første fraværsdag.</p> <p>Dersom foreldrene ikke tar kontakt, skal kontaktlærer ringe foreldrene for å avklare fraværet på elevens første fraværsdag.</p> <p>Ved bekymring for fraværet informeres ledelsen.</p> <p>Kontaktlærer skal informere foreldre umiddelbart ved alt ugyldig fravær. Ledelsen informeres. På barneskolen skal dette skje i løpet av første time og på ungdomsskolen senest ved skole-dagens slutt.</p> <p>All kontakt skolen har med foreldre og/eller elev vedrørende fravær skal loggføres.</p>	<p>Kontaktlærer skal gjennomgå fraværet til sine elever månedlig.</p> <p>Ledelsen deltar på gjennomgang av fravær på trinnmøter minst to ganger i halvåret.</p>	<p>Fravær skal være tema på skolens møter i ressursteam. Avdelingsleder og rektor gjennomgår fraværsføringen og skolens samlede elevfravær to ganger i halvåret.</p>

Fase 2 - Identifisering og kontakt

Mål i fase 2: Å oppdage fraværet tidlig

Det viktigste i denne fasen er tidlig kontakt med hjemmet ved alvorlig skolefravær. Dette er spesielt viktig ved ugyldig fravær og udokumentert fravær. Det er kontaktlærer som koordinerer arbeidet. Kriteriene for når skolen tar kontakt følger definisjonen av alvorlig skolefravær:

- Eleven har én enkelttime eller mer udokumentert fravær.
- Eleven har høyt dokumentert fravær, fem dager eller mer på tre måneder
- Eleven har kommet for sent tre ganger på én måned.
- Eleven møter opp på skolen, men forlater den igjen

Kontaktlærer skal ta kontakt med foreldre når eleven har alvorlig skolefravær, fortrinnsvis på telefon. Denne kontakten må dokumenteres. Hensikten med samtalen er å sikre at foreldre er klar over fraværet og undersøke årsaken til fraværet. Hvis det ikke er grunn til bekymring, trenger ikke skolen å sette inn tiltak. Fraværet må likevel følges opp videre på lik linje som de andre elevene. Hvis det er grunn til bekymring, iverksettes fase 3.

Fase 3 - Kartlegging, tiltak og evaluering

Mål i fase 3: Hindre utvikling av langvarig alvorlig skolefravær

Prinsippet i denne fasen er **tidlig intervensjon med høy intensitet**. Når fravær vedvarer over tid, kan det være vanskelig å få eleven tilbake til skolen. Et godt og samordnet arbeid i en periode på tre til fire uker, kan hindre at fraværet blir langvarig. I denne fasen koordinerer avdelingslederen arbeidet. Eleven skal meldes til skolens ressursteam.

Fase 3 består av kartlegging, samarbeidsmøte og samarbeids-avtale. Kontaktlærer innkaller eleven og foreldrene til en samtale. I denne samtalen utarbeides det en samarbeidsavtale for de neste ukene. Hvis bekymringens art eller omfang tilsier det, kan andre være med i samtalen, for eksempel helsesykepleier, rådgiver eller avdelingsleder/inspektør/rektor/rektor.

Elementer i fase 3:

- Kontaktlærer melder saken til avdelingsleder.
- Avdelingsleder melder saken til skolens ressursteam
- Kontaktlærer innkaller eleven og foreldrene til et møte.
- Skolen kartlegger eleven og situasjonen rundt eleven (bruk tiltakssirkelen)
- Skolen, elevene og foreldrene lager en samarbeidsavtale med tiltak
- Aktørene følger opp og evaluerer samarbeidsavtalen etter tre uker
- Vurdere andre instanser inn i saken

Mulige utfall:

- Problemet er løst, ytterligere tiltak er ikke nødvendig
- Bedring, men ikke helt i mål, fase 3 gjentas
- Mer omfattende innsats kreves, gå til fase 4

KARTLEGGING

Kartleggingen skal ta utgangspunkt i tiltakssirkelen, men vil her ofte være noe mindre omfattende. Det viktigste er at kartleggingen gjenspeiler at bekymringsfullt skolefravær kan påvirkes av mange faktorer. Aktørene må vurdere elevens skolesituasjon, elevens livsbetingelser generelt, i tillegg til individuelle og familiære forhold. Deler av kartleggingen gjøres før samarbeidsmøtet, men det er også naturlig at noe av kartleggingen skjer i møtet med eleven og foreldrene.

SAMARBEIDSAVTALE/TILTAK

Skolen kaller inn elevene og foreldrene til et møte. Bruk gjerne samtaleguide for denne samtalen i Ressursbanken. Møtet og kartleggingen skal munne ut i en samarbeidsavtale. Avtalen skal ha en oversikt over hvilke tiltak som skal gjøres de neste ukene, og en ansvarsfordeling av disse. Det er viktig med tiltak både på skolen og hjemme. Det kan ofte være behov for svært tett oppfølging denne perioden.

Samarbeids-avtalen bør også inneholde en plan B, det vil si hva som skal gjøres hvis tiltakene raskt viser seg ikke å virke.

Ved bekymring er det viktig å få andre instanser raskt på banen. Både PP-tjenesten og skolehelsetjenesten vil være en viktig samarbeids-partner. Skolen kan vurdere og oppfordre eleven og foreldrene til et besøk hos fastlegen. Det er viktig å sjekke ut somatiske faktorer som slapphet, magevondt, hyppige infeksjoner osv. Fastlegen kan også være en viktig støttespiller knyttet til psykisk helse. Det er fastlegen som henviser dersom det er behov for hjelp fra spesialisthelsetjenesten.

EVALUERING

Samarbeidsavtalen og tiltakene skal evalueres og det skal avtales et møte mot slutten av perioden. Noen ganger vil det være behov for å evaluere avtalen underveis, eksempelvis ukentlig. I evalueringsmøtet skal effekten av tiltakene vurderes. Dersom fraværet har gått merkbart ned eller opphørt vurderer aktørene om tiltakene skal avsluttes eller fortsette. Dersom fraværet har gått noe ned, vurderer aktørene om de skal lage en ny samarbeidsavtale, drøfte eventuelt nye tiltak, eller gå inn i fase 4. Saken skal opp på nytt i skolens ressursteam. Dersom fraværet er uendret eller økende skal skolen gå til fase 4.

SAMARBEIDSMØTE

Når det er besluttet å gå til fase 4, kaller skolen inn til et møte med PP-tjenesten, foreldre og eleven selv. Målet er å drøfte mulige tiltak og eventuelt om eleven skal henvises til PP-tjenesten. I møtet skal det også avklares om andre aktuelle instanser, som spesialisthelsetjenesten eller fastlegen, skal inn. Skolen og PP-rådgiver skal også drøfte om det skal sendes en bekymringsmelding til barneverntjenesten

YTTERLIGERE KARTLEGGING OG TILTAK

Tiltakssirkelen skal brukes i samarbeidsmøtene for å kartlegge eleven og situasjonen rundt ham/henne. Det er nødvendig med tydelige retningslinjer og en klar ansvarsfordeling for hvordan eleven skal følges opp, også utenfor skolen. Alle involverte skal få konkrete oppgaver fra gang til gang. Disse skal skrives i samarbeidsavtalen og evalueres på neste møte. Det skal skrives referat fra møtene og det skal lages nye samarbeidsavtaler på hvert møte. I tillegg skal det fastsettes tidspunkt for neste møte. Møtehyppighet og eksterne deltakere må vurderes fra sak til sak.

HENVISNING TIL PP-TJENESTEN

Dersom eleven skal henvises til PP-tjenesten, må skolen vurdere elevens utbytte av opplæringstilbudet og utarbeide en pedagogisk rapport der tiltakene som har vært prøvd ut beskrives. Hvis det dreier seg om alvorlig og langvarig, alvorlig skolefravær, skal PP-tjenesten prioritere saken. PP-tjenesten skal foreta en utredning og skrive en sakkyndig vurdering hvor det eventuelt anbefales spesialundervisning og/eller tiltak innen det ordinære opplæringstilbudet. Det bør samtidig vurderes behov for videre henvisning til andre instanser.

HJEMMEUNDERVISNING OG FRITAK FRA OPPLÆRINGSPLIKTEN

Undervisning hjemme på bakgrunn av elevens skolefraværproblematikk, kan anbefales som en del av spesialundervisning etter utredning hos PP-tjenesten. Normalt bør man være forsiktig med å anbefale dette da det kan være med på å opprettholde fraværet.

Ved en anbefaling om hjemmeundervisning kreves det en legeerklæring med vurdering av om det er urimelig at eleven skal gjennomføre opplæringsplikten på skolen. Ved langvarig sykdom der det ikke er forsvarlig at eleven mottar opplæring, bør PP-tjenesten gjøre en sakkyndig vurdering hvor det vurderes fritak fra opplæringsplikten (Oppll. § 2-1). Ved vurdering av fritak fra opplæringsplikten, skal det alltid foreligge en legeerklæring fra spesialisthelsetjenesten som beskriver elevens helsetilstand, og elevens grad av mulighet til å motta opplæring. Der det er urimelig overfor eleven å gjennomføre opplæringsplikten, helt eller delvis, skal skolen fatte enkeltvedtak om dette, etter sakkyndig vurdering.

PP-TJENESTENS ROLLE SOM KOORDINATOR

I alvorlige fraværssaker er behov for at en instans tar en faglig koordinerende rolle og sikrer at alle samarbeidende parter tar ansvar for sine oppgaver både i møtene og mellom møtene, og at det blir etablert en ny samarbeidsavtale der alle tar ansvar for sine oppgaver. PP-rådgiver på skolen kan ha dette ansvaret så snart eleven er henvist til PP-tjenesten.

PP-tjenesten skal arbeide i tett samarbeid med skole, foreldre og andre samarbeidspartnere, og vil ved behov ha kontakt med de øvrige hjelpeinstansene mellom møtene for å sikre flyt i arbeidet. PP-tjenesten skal primært ha et faglig oppfølgings- og veiledningsansvar av skolen i den aktuelle saken. Skolen og fagkoordinator samarbeider om å lage agenda for møtene. Skolen innkaller og leder møtene, og har ansvar for å skrive referat.

Fase 4 - Behov for ytterligere tiltak (etter de 3-4 første ukene)

Mål i fase 4: Redusere omfanget av skolefraværet

Prinsippet i denne fasen er å vurdere hvilke behov eleven har og hvordan de ulike faginstansene kan bidra for å redusere omfanget av skolefraværet. I denne fasen kan skolen, i samarbeid med foreldrene og eventuelt eleven, henvise eleven til PP-tjenesten.

Elementer i fase 4:

- Skolen kaller inn til et møte med PP-tjenesten
- Det avklares om andre instanser skal inn (fastlege, BUP, ol.)
- Det vurderes behov for legeerklæring på fraværet
- Det vurderes om eleven skal henvises til PP-tjenesten, og drøftes mulig melding til barneverntjenesten Skolen gjennomfører en utvidet kartlegging av eleven og situasjonen rundt eleven. Skolen finner nye tiltak rundt eleven
- Det systematiske arbeidet rundt eleven fortsetter selv om fraværet blir langvarig

RESSURSBANK

17.08.2023

Forebygging og oppfølging av skolefravær - Tidlig tverrfaglig
innsats i Kragerø - TIK

25

Tiltakssirkelen

Tiltakssirkelen er modellen vi bruker i Kragerø for oppfølging av skolefravær. Den er utarbeidet av Anneli Otnes (2016). Modellen kan brukes ved alle alvorlighetsgrader av fravær. Årsakene til skolefravær er ofte sammensatt eller uklare, og det kan være vanskelig å skille årsaker og opprettholdende faktorer. Tiltakssirkelen inneholder ulike tema (bokser) som man vet påvirker fravær og tilstedeværelse, uavhengig av årsak. Ved en slik helhetlig tilnærming er det lettere å finne løsninger, heller enn å plassere skyld.

Kilde: Tiltakssirkelen (Otnes, 2016).

Skolen tar med seg modellen i det første samarbeidsmøtet. I fellesskap går man gjennom boks for boks. Man rekker neppe alle i første møte. Det kan være lurt å ikke begynne med det vanskeligste (ofte hjemmeforhold og individuelle faktorer). Relasjoner til voksne på skolen er et godt sted å starte. For hver boks leter man etter ressurser og risiko. Hensikten er å finne små tiltak som øker eller opprettholder ressursene og/eller små tiltak som minsker risiko. Hvis for eksempel et godt forhold til kontaktlærer er en ressurs, kan et mulig tiltak være å sette av faste tider i uka hvor lærer sender sms eller tar en prat med eleven. Dersom en risikofaktor er at barnet har søvnproblemer og er trett om morgenen, vil et mulig tiltak være at helsepsykepleier eller andre i helsetjenesten hjelper familien med dette. Poenget er å bygge eleven som helhet, ikke bare se på skolefraværet.

Alle deltakere i møtet skal gå ut av møtet med tiltak, små eller store, som de skal utføre frem til neste møte. Det kan være små oppgaver, som at rektor hilser blidt når hun treffer eleven i gangen, eller mer omfattende tiltak som at kontaktlærer sammen med eleven utarbeider en redusert timeplan. I veldig fastlåste eller langvarige saker kan det være lurt at eleven selv ikke har tiltak, men at «alle andre» begynner arbeidet, og at eleven kobler seg på etter hvert. Prinsippet «alle bekker små...» er sentralt, heller enn å finne de store revolusjonerende tiltak.

Foreldres tillit til skolen er en forutsetning for å lykkes. Hvis dette viser seg å være et vesentlig tema, er det viktig å jobbe med det tidlig. Det er alltid skolen og faginstansen, som er de profesjonelle aktørene, som har ansvaret for å skape en god relasjon til foreldrene.

I saker der eleven har vært hjemme over lang tid kan relasjoner til med- elever og fritid være relevante tema å ta tidlig. For noen kan første steg etter langvarig fravær være knyttet til aktiviteter på fritiden.

Du finner Tiltakssirkelen på neste side:

Kilde: Tiltakssirkelen (Otnes, 2016).

EKSEMPELSAMLING

Eksempelsamlingen er ment som ideer til inspirasjon, og ingen utfyllende liste. Det er viktig å finne tiltak tilpasset den enkelte sak, vær gjerne kreativ! Jo mer konkrete tiltakene er, jo bedre. Det første eksempelet viser risiko- og ressursfaktorer i tillegg til tiltakene. På de øvrige vises bare tiltakene.

Relasjon til voksne på skolen

Ressursfaktorer:

- Har god relasjon til kontaktlærer
- Er sjarmerende, lett å like for voksne
- Liker rådgiver
- Liker samme obskure rockeband som musikk lærer

Risikofaktorer:

- Redd for kritikk fra engelsklærer når han gjør feil
- Flau etter å ha skjelt ut mattelærer
- Redd for å være mislikt av rektor fordi han er «vanskelig»
- Far snakker av og til nedsettende om noen av lærerne

Tiltak:

- Kontaktlærer setter av tid til faste samtaler med eleven.
- Rådgiver møter eleven i skolegården om morgenen for en periode
- Rektor hilser vennlig når hun møter eleven i gangen
- Foreldre snakker positivt om lærere og skolen
- Mattelærer tar initiativ til en samtale med eleven
- Kontaktlærer snakker med engelsklærer om elevens opplevelse
- Musikk lærer er ekstra oppmerksom, og slår av en prat når det er naturlig

Struktur på skolen

Tiltak:

- Kontaktlærer og elev utarbeider redusert timeplan
- Ledelsen sjekker om rutiner for registrering av fravær følges
- Eleven lager plan for uka i samarbeid med rådgiver/kontaktlærer
- Kontaktlærer sørger for å sikre forutsigbarhet for eleven ved å gi beskjed ved f.eks. planlagt vikar eller spesielle aktiviteter på skolen
- Rektor/avdelingsleder vurderer sammen med kontaktlærer om gruppeinndelinger og klasseroms-struktur er hensiktsmessig for eleven
- Miljøarbeider organiserer lekegrupper i friminuttene

Hjemmeforhold

Tiltak:

- Foreldre jobber med morgenrutiner for å få bedre start på dagen
- Helsesøster bistår foreldre i å få gode rutiner
- Far kontakter Familievernkontoret for å få hjelp til å samarbeide bedre som skilte foreldre
- Skolen vurderer om Barnevernet bør involveres
- Mor kjører til skolen for en periode
- Foreldre innfører faste kveldsrutiner og begrenning av elektronikk for leggetid.

RELASJON FRITID MESTRING PÅ SKOLEN

INDIVIDUELLE FAKTORER

STRUKTUR FORELDRENES TILLIT TIL SKOLEN

Fritid

Tiltak:

- Familien inviterer klassekamerater på pizzakveld
- Faglærer utnytter interesser i skolearbeid, f eks ved å skrive prosjektoppgave om en hobby
- Kontaktlærer samarbeider med SFO angående relasjon til medelever
- Mor og far prøver å bidra til at sosiale relasjoner opprettholdes på tross av fravær
- Hvis mulig, følge opp fritidsaktiviteter på tross av skolefravær
- Gå tur med naboens hund
- Kontaktlærer og far tar initiativ til samarbeid med fritidsklubb

Individuelle faktorer

Tiltak:

- Kontaktlærer legger til rette for å kunne bruke interesser/hobbyer i skolearbeidet
- Lærere legger merke til og kommenterer positive egenskaper (f eks hjelpsomhet, tålmodighet, ol.)
- Støttesamtaler hos rådgiver/helsesøster
- Vurdere behov for henvisning til psykisk helseteam, BUP, osv.
- Mulighet til å trekke seg tilbake: få arbeide alene på biblioteket når det er mye bråk i klassen

Relasjon til medelever

Tiltak:

- Koble eleven til en medelev (læringspartner)
- Eleven får være hjelpelærer i musikktime
- Plassere elev i grupper sammensatt kun av elever hun/han er trygg på
- Lage klasseregler for godt miljø og samspill
- Fadderordning
- Klassen sender brev/SMS til eleven med hyggelig hilsen ved lengre fravær
- Mulighet for å skifte i egen garderobe

Foreldres tillit til skolen

Tiltak:

- Når avtaler ikke følges opp, sjekk ut hva det handler om
- Skolen har ansvar for god dialog når foreldre klager eller er misfornøyd
- Rektor inviterer foreldre til samtale
- Foreldre med egne negative skoleerfaringer unnlater å formidle disse til barna
- Rask beskjed til foreldre når elever uteblir uten beskjed
- Kontaktlærer sender SMS til foreldre hvis eleven ikke har møtt
- Lærere passer på å formidle til foreldrene at de liker eleven

Eksempelhentet
fra Bærum
kommune

Mestring på skolen

Tiltak:

- Mattelærer sjekker ut om eleven trenger mer utfordrende oppgaver
- Jobbe for å dempe fokus på presentasjoner
- Skole/PPT kartlegger eventuelle lærevansker
- PPT vurderer behov for tilrettelegging
- Justere mengde/type lekser
- Undervisning i smågrupper
- Far hjelper til med engelsklekser
- «åpen- bok-prøve»

Vedlegg 2:1

KARTLEGGINGSSAMTALE VED BEKYMRINGSFULT FRAVÆR	
Rammer for en god samtale	<ul style="list-style-type: none"> - Sørg for gode fysiske rammer for samtalen. Velg et møterom der dere kan snakke uforstyrret og avtal på forhånd hvor lang tid samtalen skal vare - Avklar med eleven om han/hun vil være med på samtalen. Hvis eleven ikke deltar er det viktig at eleven får god informasjon om hva som blir sagt og gjort, og hvorfor. - Forbered deg godt. Forhør deg i forkant av møtet med andre lærere og andre ansatte i skole og SFO som eleven forholder seg til, som kan bidra med viktig informasjon. - Ta høyde for følelsesmessige reaksjoner hos foresatte og elev og forbered deg på å bekrefte og anerkjenne følelsene uten å gå i forsvar.
Samtalens art	<ul style="list-style-type: none"> - Start med å informere om at et av formålene med samtalen er å dele skolens bekymring for elevens skolefravær. - Gi konkret tilbakemelding på omfanget av fraværet. Informer om at skolen har rutiner for alvorlig skolefravær og at dette innebærer at det gis informasjon til skolens ledelse, samt at det gjennomføres en samtale med målsetning om å komme frem til tiltak som vil gi en normal tilværelse. - Informer om at skolen har ansvar for at eleven har en trygg og god skolehverdag og at foreldrene har ansvar for at eleven kommer på skolen. Elever har opplæringsplikt og foresatte har ansvar for at skolen får gitt opplæringen. - Det kan være nyttig å vise foresatte veilederen for alvorlig skolefravær.
Forslag til spørsmål Eleven	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan trives du på skolen og i fritiden? Har du venner på skolen? Hva liker du å gjøre på fritiden? Er det noe du opplever som vanskelig eller ubehagelig på skolen? Er det spesielle fag du liker/ikke liker? Hvordan opplever du prøver? Hvordan går det med lekser? - Er det noen lærere eller andre voksne du har et godt /ikke godt forhold til? Blir du plaget eller mobbet på skolen, i friminutt, på skoleveien eller i fritiden? - Hva gjør du når du ikke er på skolen? - Hvordan kunne du ønske at skoledagen din var?

Vedlegg 2:1

Forslag til spørsmål Foresatte	<p>Hvordan opplever du/dere at barnet trives på skolen/ i fritiden?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opplever du/dere at det er spesielle årsaker til at barnet ikke er på skolen? - Kan det være forhold på skolen som gjør at barnet har fravær? Har dere tillit til skolen? - Kan det være forhold utenfor skolen som gjør at barnet har fravær? - Er det helsemessige årsaker til at barnet er borte fra skolen? - Hva gjør barnet når han/hun er hjemme fra skolen? Hvordan er barnets morgenrutiner/kveldsrutiner? <p>Kartlegg foresattes behov for støtte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er det noe du/dere som foresatte har behov for hjelp til? Hvem kan hjelpe? - (Informert om Kragerø kommunes tjenester til barn og unge) - Hva tenker du/dere at skolen kan gjøre for at barnet skole komme på skolen? - Gi en kort oppsummering av samtalen. Avtal veien videre > Bruk skjemaet - Samarbeidsavtale - på neste side - Avklar tydelige rammer for videre kontakt: Avklar hyppighet for kontakt, bruk av Visma skoleapp/tefontid. Personsensitiv informasjon kan ikke sendes på e-post.
Samtalens avslutning	<ul style="list-style-type: none"> - Fyll ut skjemaet Samarbeidsavtale med aktuelle tiltak, og avtal tid for evalueringsmøte innen tre uker. - Dersom det er behov for ytterligere kartlegging, eller det ikke er klart hvilke tiltak som bør iverksettes, avtales nytt møte innen en uke der ledelsen ved skolen skal være representert.
Etter samtalen	<ul style="list-style-type: none"> - Har du gjort deg noen tanker om hvilke faktorer som kan være utløsende og opprettholdende for problematikken? - Er det behov for å drøfte saken anonymt med PPT og/eller barneverntjenesten? - Gjør en vurdering sammen med skolens ledelse om det er nødvendig med en bekymringsmelding til barneverntjenesten. Er du/dere i tvil kan du ringe barneverntjenesten og diskutere anonymt. - Skiv referat og send til foresatte.

Samarbeidsavtale

Sted, Dato: Sted, dato og de som er til stede ved utarbeidelsen noteres	
MÅL FOR SAMARBEIDET: Dette vil som regel innebære at eleven er på skolen hver da, at eleven mestrer skolehverdagen med hjelp e.l.	
GJENNOMFØRING: Her beskriver du hva som skal til for å nå målet DELMÅL 1: Skriv delmål som innebærer utfordringer for eleven. Delmålene skal tilrettelegge for mestring. Spesifiser hvor lenge hvert delmål skal gjelde. Spesifiser for eksempel fag/situasjoner/dager der eleven skal/ikke skal delta, elevens behov for tilrettelegging eller støtte i utfordrende situasjoner, osv. TILTAK A Her skriver du hvordan delmålene kan oppnås	ANSVARLIG: Alle involverte parter skal ha sine ansvarsområder DELMÅL 1; TILTAK A: Spesifiser ansvar for tiltak for kontaktlærer, ledelse, foresatte, elev
PLAN B:	ANSVARLIG:
Avtalen gjelder for de neste (som regel tre) ukene. Den skal evalueres (dato): (dato for evalueringsmøte)	
Signaturer på avtalen: Alle som er tilstede signerer på avtalen, også eleven.	

Hjelp til elevsamtalen - Når fraværet vedvarer:

Når fraværet vedvarer blir det flere samtaler med eleven. Det er viktig å få til gode samtaler som ikke oppleves som ensidig press på eleven. Eleven er i en sårbar situasjon og gode samtaler kan hindre at situasjonen låser seg ytterligere. Det er ofte sammensatte årsaker til fraværet og dette er det viktig å ha med seg i samtalen med eleven. Eleven må erfare at skole, foreldre og andre aktuelle samarbeidspartnere viser at de tar sin del av ansvaret for situasjonen.

Når eleven «velger» å være hjemme er det fordi at alternativet – å gå på skolen –for tiden oppleves som verre. De fleste barn og unge som er borte fra skolen på kort eller lengre sikt, vil oppleve motstridende følelser knyttet til det å være hjemme og det å gå på skolen. Eleven kan ønske å være på skolen og samtidig ønske å være hjemme. Til høyre ser du eksempel på hvordan dette kan se ut for en tenkt person. Punktene vil variere fra person til person.

Positivt med å være hjemme <ul style="list-style-type: none"> - Slippe press og mas - Slippe å forholde seg til alt som er vanskelig - Slappe av, spille spill	Positivt med å gå på skolen <ul style="list-style-type: none"> - Være normal - Treffe venner - Lære - Nå sine mål om fremtiden
Negativt med å være hjemme <ul style="list-style-type: none"> - Føle seg annerledes - Miste kontakten med andre - Kjedelig - Blir deprimert	Negativt med å gå på skolen <ul style="list-style-type: none"> - Opplevelse av ikke å mestre - Opplevelse av å mangle tilhørighet - Mange krav og forventninger

I samtalen med eleven er det viktig å anerkjenne denne dobbeltheten. **Tiltakssirkelen** er et godt utgangspunkt for å utforske denne: Hvordan kan vi redusere de negative sidene ved å være på skolen? Hvordan kan vi styrke de positive? Mulighetene for å få til endring ligger i å endre balansen i dette regnskapet slik at skole igjen fremstår som beste alternativ.

Tekst og tabell er hentet fra Bærum kommune

Evaluering av samarbeidsavtale

Sted, Dato: Til stede ved evalueringen Sted, dato og de som er til stede ved utarbeidelsen noteres	
EVALUERING AV MÅL OG DELMÅL Evaluering av delmål. Evalueringen bør også skje fortløpende sammen med eleven med vekt på mestring av delmål. Evaluering av samarbeidsavtalen gjøres unne tre uker fra utarbeidelsen.	EVALUERING AV TILTAK Vurder hvorvidt tiltakene har vært effektive i arbeidet med å nå delmålene
EVALUERING AV PLAN B: Evaluering av hvorvidt plan B har fungert som ønsket	
Basert på evalueringen er det avtalt følgende (kryss av). ☐ Det er ikke lenger behov for systematisk oppfølging av skolefravær ☐ Det utarbeides en ny samarbeidsavtale Behov for videre henvisning til for eksempel. PPT, BUP, barneverntjenesten eller andre er blitt vurdert	
Signaturer på evaluering: Alle som er tilstede signerer på avtalen, også eleven.	

Når skal bekymringsmelding sendes til barneverntjenesten?

«Informasjon til barneverntjenesten bør som en hovedregel gis i samarbeid med foreldre, og kan ikke deles uten samtykke, med mindre vilkårene for meldeplikten er oppfylt. Da har alle offentlig ansatte en plikt til å dele informasjon med barneverntjenesten”

- *Plikten til å informere barneverntjenesten for offentlige ansatte uten samtykke inntre:*
- når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller annen alvorlig omsorgssvikt.
- når det er grunn til å tro at et barn har en livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade og ikke kommer til undersøkelse eller behandling, eller at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring.
- når et barn viser alvorlige atferdsvansker i form av alvorlig eller gjentatt kriminalitet, misbruk av rusmidler eller en annen form for utpreget normløs atferd.
- når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel.
- Høyt skolefravær hos et barn eller en ungdom gir ikke alene grunn for å melde bekymring til barneverntjenesten.
- Det er et grunnleggende premiss at bekymringen for barnet på en eller annen måte gjelder foreldrenes oppfølging eller manglende oppfølging av barnet. Kun dersom skolefraværet vurderes å ha en sammenheng med omsorgssvikt eller med atferdsvansker hos barnet skal barneverntjenesten kontaktes.
- Uten foreldrenes samtykke må vilkårene i loven være oppfylt.
- Hvis vilkårene ikke er oppfylt, og foreldrene ikke ønsker at barneverntjenesten skal informeres, kan ikke skolen kontakte barneverntjenesten.
- Samtidig er det viktig at offentlig ansatte ikke lar være å melde fra til barneverntjenesten om alvorlige forhold av frykt for å bryte taushetsplikten. Gode og konkrete vurderinger må imidlertid gjøres i hver situasjon.

KILDE: [Bufdir](#)